

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

VELJA PO POŠTI 16 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.

Posamezna številka velja 1 krono.

Vogrski in slovenski pravopis.

Vsaka številka prinesé tiste litere, štere so različne v slovenskem in v vogrskem pravopisu. Tisti, ki ne vejo dobro po slovenski čtetí, si lahko s toga poglédnejo in potem do ležej prečteli naše novine.

Po ogrskem se piše	Po sloven- skem se piše	Po ogrskem se piše	Po sloven- skem se piše
C, CZ	C	SZ	S
CS	Č	S	Š
gy	dj	ty	tj
ly	lj	Z	Z
ny	nj	ZS	Ž

Silne potrebe.

Edno leto je prišlo, ka smo Prekmurci v slobodnoj Jugoslaviji. Božne so bilé prilike ob cajta, kak so naši bratovje, Jugoslovenci prišli. Prvléj je divjala med nami madžarska strahovlad, sledkar so prišli komunisti, šteri so dosta neprilik učinili. Žmetno je bilo stálišče, štero so naši bratje prevzéli. Istina je, ka jim je nej bilo mogoče naednok réd npraviti in slabe prilike zboljšati. Ali istina je tudi, ka so že dosta dobroga učinili.

Nájprvléj moremo meti v mišlenji naše birovije. Dokéč so vládali nad nami Madžari, je nej mogo nájtí prekmurški Slovenec na biroviji svoje pravice. Biroví in drugi čestniki na biroviji so nej znali naš jezik ali pa so nej ščéli znati. Svoje pritoženje smo mogli s pomočjov tolmačev naprej prinesiti. Tej pa so naprej prinesli, kak so ščéli, birov je soudo kak je ščóo, siromák Prekmurec je nej najšo pravice proti bogátcom. Ali zdaj vidimo, ka smo na biroviji vsi lúdjé glihni, bogátec ali siromák, navčen ali nenavčen. Šteri má pravico, tisti jo na naši biroviji nájde. Nej nam trebej več birovov mititi, šteri ščé mititi, je kaštigani. Guči se na biroviji po našem, nej trebej tolmačev, šteri so krivili in páčili istino. Zdaj vidimo, ka smo v slobodni Jugoslaviji v istini vsi lúdjé glihni, to nam dokážejo naša birovija v Soboti in v Lendavi, v šterim naše bratsko zavüpanje in hvála.

Civilni komisáriját se trüdi, ka nam kak nájbogše včini. Žalibog na komisárijátí je premalo čestnikov, ka bi mogli hitro delati. Inda smo čüli pritožbe proti civilnomi komisárijátí nigda pred več meseci, ali zdaj vidimo dobro voljo, pravičnost pri vsakem, vidimo, ka so tudi na civilnom komisárijátí vsi lúdjé glihni, kak nigda je je nej bilo. Tüdi drugi oblástni je so pravice in to nam dela dosta veseljá.

Ali ešče dönok mámo ništerne nepri-

like, štere bi trebelo v réd spraviti in od tej ščémo malo gučati.

Med nami vidimo dosta mládi, navčeni lúdi, šteri so bilij prve v Prekmurji čestniki, naši ravnitelji, a zdaj nemajo službe, nemajo krüha. Ništerni od njih so samij kraj stopili od služb, kak so prišli Jugoslávci. Tej so si samij krivi, ka dnes nemajo službe. Téu tak trebej, zdaj naj glád trpijo s svojim madžaronstvom (had éhezzenek magyar hazafiasságból)! Ali dosta jeste takih, šteri so mogli kraj stopiti. Enim tak, kak drugim je trebej na kákši način pomagati, ka naj ne bodo zobstom živeli. Tej lúdjé morejo ešče dosta dobroga včiniti, potrebno, ka se njim dá edna ali druga služba. Naša nova domovina naj má té lúdi v mišlenji, ka njim dá krüh, službe. Ali pri tom je trebej meti obzir na nás Prekmurske kmete. Mi poznamo te lúdi ešče, kak so vládali med nami Madžari. Ništerni od teh čestnikov so nás tlačili, slabo z nami ravnali, ka je nej trebelo. Ali ništerni so z nami ravnali, kak njim je bilo naprej pisano. Oni prvi, slabi čestniki so ponájveč odišli prek na Madžarsko in tej bi se nej smelo prek vzeti v jugoslovenske službe. Za druge čestnike pa se naj nás Prekmurske kmete upita.

Nadale jeste dosta penzionistov med nami. Naša nova država njim plačuje penzijo, samo ka malo, s tem nemrejo nej

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

Deček vsega pogovora ni poslušal. Sredi sobe je malega psička dražil, ne pazeč, kaj stric govori, ki ga je imel navado le izpod obrvi pogledati.

»Juri!« ga pokliče oče. In ko pride deček bliže, mu pravi: »Juri, tukaj strica moraš slušati, dokler ne pridem domov. Glej, da te bodo hvalili in radi imeli. Pa oče Bernard pride jutri. On te bo učil, tudi njemu bodi pokoren in kar ti poreče, vse voljno stori! Tako mi boš delal veselje.«

»Kam pa Vi greste, oče?«

»Jaz grem na vojno, ti pa ostaneš doma s stricem.«

»Ne, oče, jaz grem z Vami, jaz ne ostanem pri stricu, stric so hudi,« pravi deček in solze ga oblijo.

»Kdo ti je pravil, da stric hud —« se oglasi Peter, in na obraz se mu uleže megla, kakor

poprej, toda premisli se in nekaj bolj tolažljivo reče: »Nič ne verjemi, deček, stric ni hud; saj ne grize.«

Oče je tolažil dečka kakor je vedel in znal in mu obetal lepih reči iz vojne. Peter pa je nazadnje še enkrat obljubil, da se bode potrudil privaditi si sina in druge ljudi in da bode zvesto oskrboval vsa opravila.

Potem pa se je zaklenil v svojo stanico, in hlapec Ožbe, ki je imel mnogo dela to noč v hlevih in na dvoru, je pravil, da je tisto noč posebno dolgo videl luč v njegovih oknih. Kaj je Peter premišljeval tisto noč, ali se je namenil že tačas, kako bo ravnal pozneje, tega ne vemo ne iz pisem, ne iz drugih poročil.

Drugi dan popoldne je zasedlo krdelce hlapcev na dvoru grada Kozjaka iskre konjiče, kredelce mladih brhkih mladeničev iz doline. Stari Ožbe je držal osedlanega vranca za brzdo. Tam pod kamenitim podstreškom je stal Marko Kozjak v bleščeči vojni opravi, prepasan z velikim viteškim mečem. Zadnjikrat je še opomnil domačo družino, naj bodo pozljivi in pokorni kakor doslej, zadnjikrat je poljubil mladega sina, se zavihtel na konja in — jezdecí so zdirjali skozi grajska vrata.

Od vseh strani, iz gradov na holmih, so hiteli kranjski plemenitaši s svojimi hlapci in kmeti

proti beli Ljubljani. Precej velika vojska se je vzdignila od poti Celju, da bi odpodila Vitovčeve čete in otela cesarja.

PETO POGlavJE.

Jaz čem da pasti mora,
Če glavo mi velja
Umek.

Preteklo je več tednov po Markovem odhodu. V gospodarstvu na Kozjaku ni bilo posebne premembe, le da je gospodoval namesto ljubeznivega, povsod spoštovanega prejšnjega gospodarja njegov grbavi brat Peter. Družina je hodila po starih kolovozinah. Hlapci so se ravnali po starem Ožbetu, ki se tudi ni veliko zmenil za novega, začasnega gospoda, ampak delal uajveč po svoji pameti.

Peter Kozjak sam pa se je bil nekako ves predrugačil. Več se ni zapiral v samoto, jel se je bolj oblačiti, hodil je v soseščini okoli plemenitašev; tudi v Zatičini je dobil dobro ime, in sploh so ljudje jeli rekati: »Glejte, saj še ne bi bil prenapačen ta Peter Kozjak; vidi se, da je dober človek.« Vsemu svetu se je jel dobrikati, samo očeta Bernarda, ki je bil precej po Markovem odhodu prišel v grad za učenika, le tega in malega dečka Jurja ni mogel. Peter je namreč vedno mislil, kako bi nasitil svojo lakomnost, da bi si pridobil svojega brata Marka. Juri je bil edini sin.

m ji in naj živeti. Té tudi trebej pomagati.

Dve biroviji za Prekmurje so pre malo. Jeste tu do 100.000 ljudi, birovije so na nepravih mestih postavljene, ka morejo ljudje zgubiti po dva dneva, či ščejo svojo reč opraviti na biroviji. Potrebno bi bilo postaviti 4 birovije, da bi se moglo delo v rédi vršiti.

Tudi s civilnom komisarijatom je tak. Tudi tem je potrebno, naj bi meli več kancelajov po Prekmurji.

Kak čujemo, prišestni mesec postavijo most prek Mure pri Dekležovji. Trebela bi postaviti tudi železnico od Murske Sobotke do Dokležovja. Dokler je nej mogoče napraviti veliko železnico, bi se naj postavila mála železnica.

Vse te prilike je vzela v svoj program Prekmurska kmetijska stranka, štera želej, ka bi ednok prišo réd v Prekmurje. Zato, Prekmurci vsi v to stranko!

Prekmurska mára.

Kleknove »Novine« pišejo, ka je Kmečka Zvéza (klerikalci) učinila, ka je naša mára pri kupivanji slobodna. Jeste to velika ne jistina. Kmečka Zvéza je ravnala Prekmurje edno cejlo leto, pa je nej doségnola slobodnoga kupivanja máre. Istina jeste, ka so demokrátski poslanci v Beogradu že v meseci aprila letos doségnoli, ka je minister ukáz dao ljubljanski vládi, naj jeste mára v Prekmurji slobodna. A kotrige v ljubljanski vládi, g. dr. Brejc, Jan in Verstovšek, šteri so tudi ravnitelji Kmečke Zvéze po cejló Sloveniji in Prekmurji, so se tomi protistanoli in niso šteli ukáza izpolniti. Da bodo Prekmurski kmetovje znali, šteri jih nori, priobčimo s tem eden dopis iz ljubljane od Prekmurske máre. Dopis od 28. 9. 1920 sliši:

»Deželna vlada je uveljavila svojo naredbo od 16. januarja 1920. št. 51. glede odpreme izkaznic za promet za živino. Proti temu so ugovarjali mesarji večjih konsumnih centrov, zlasti pa prekmurske kmetijske organizacije, ki so se pred kratkim osnovala na programu Samostojne kmetijske stranke. Na zahtevo demokrátskih poslancev je trgovinsko ministerstvo v Beogradu zahtevalo, da se svobodna trgovina

popolnoma sprovede in ukine monopol, kateri je faktično obstojal v Prekmurju vsled te naredbe v prid Vnovčevalnici. Danes je deželna vlada pod označenim pritiskom demokrátskih poslancev naredbo razveljavila«.

Nadale ešče edno pismo iz Dolnje Lendave, iz šteroga vidite, ka je nam pomagao tudi medjimurski poslanec dr. Novak, šteri jeste demokrát, nej pa klerikalec:

Živinska trgovina v našem Prekmurji.

Več kak po leta je bila v moči naredba deželne vlade v Ljubljani No 51. Uradni list 10. izleta 1920 glede trgovine z živinov i z prašiči. Vsled te naredbe ne je bila trgovina z klalnov živinov z prašiči sploh slobodna, ár so bile potrebne tak zvane odpremne izkaznice, da lahko pelja što živino iz Prekmurja, te odpremne izkaznice je pa vendavo tam daleč v Ljubljani odsek za prehrano pri deželnoj vladi, ali vsaki trgovec jih bogue ne mogo dobiti. Če je pa šteri trgovec pelo živino iz Prekmurja brez odpremne izkaznice, pa so ga žandarje zgrabili, moral je biti po gornjoj naredbi deželne vlade v Ljubljani kaštigan na zaplembo blaga pa na peneze. Pred tremi tedni se je zgodilo, ka sta dva medjimurca pelala iz Prekmurja živino i prašiče brez odpremnih izkaznic i potrdil. Žandarje so njiva zgrabili v Hotizi ne daleč od broda, pa so njima živino pa prašiče v kraj zéli, celo stvar so pa gor glasili pri civilnom komisarijatu v Dolnjó Lendavi, šteri je mogo po gornjoj naredbi kaštigati tiste medjimurce na zaplembo blaga in na pejeze.

Dokeč edna naredba v moči stoji, more oblast po njej soditi, pa če bi ravno oča ali brat tisti, šteri je gor glašen.

Naša Prekmurska Kmečka Stranka je v časi vidila, ka ta naredba deželne vlade v Ljubljani bogme ne dobra za naše prekmurske kmete, pa se je za volo toga obrnola na demokrátске poslance, med njimi tudi na Dr. Ivana Novaka, šteri je kr. notaroš pa narodni poslanec v Čakovcu, pa ga prosila, naj on z svojov močjov pri ministerstvu v Beogradu ven napravi, ka se gornja naredba deželne vlade v Ljubljani ukine. Prekmurci šče na žalost nemajo svojega poslanca pa se je Prekmurska Kmečka Stranka za volo toga obrnola na poslanca medjimurcov Dr. Ivana Novaka.

Dr. Ivan Novak je tudi vosnički sin pa je včasi razmo, ka nas tišči.

Na prošnjo Prekmurske Kmečke Stranke se odpelo včasi v Beograd pa je pri ministerstvu zdigno svoj glas z drugimi pajdaši za nás prekmurce pa je pomogo, tak ka je zdaj gornja naredba ukinjena i odstranjena. Zdaj lahko odavamo mi našo živino tudi v Čakovec, v Varaždin i v Zagreb, gje so bogše cene. Ve zdaj že pridejo trgovci tam se tudi.

Ali Prekmurska Kmečka Stranka zahteva slobodno trgovino po celó liniji. Znáno je, ka je zrnje v celom Prekmurji po žétvi bilo postavljeno pod zapor, tak ka ni bilo mogoče izvažati zrnjo iz Prekmurja pa srmak kmet nemre tak dobro pa slobodno odati svoje zrnje, kak dobro bi odo, če bi trgovina zrnja slobodna bila iz Prekmurja.

Prekmurska Kmečka Stranka zahteva, da deželna vlada včasi ukine ta zapor nad zrnjom v Prekmurji, ár toga zaporá nega niti v Medjimurji niti indr gje v Jugoslaviji.

Prekmurci! Vidite iz toga gje je vaše mesto. Pobirajte se vsi pod peroti »Prekmurske Kmečke Stranke« štera brani vse Vaše pravice, pa štera nájbole gleda na to, da se agrarna reforma pošteno izpela. Zemla more priti med kmečko ljudstvo, če je grofoska ali popovska, vse edno!

S tém skončamo pisati od prekmurske máre. Veséli smo, ka je to pitanje rešeno v hasek prekmurskim kmetom, ponosni pa tudi, da je mláda Prekmurska kmetijska stranka včasi pokazala, ka má moč in dobro volo nam pomagati.

Krajevna iména v Prekmurji in krajevni imenik.

Dosiravno je Prekmurje že nad eno leto v upravi Slovenije, vendar še nimamo natančnega seznama krajev, pošt, orošniških postaj, župnih uradov, finančnih straž, šolskih vodstev itd. Poštni oficijal J. Vengušt je izdal sicer neko tozadevno knjižico (brošurico) a ista vsebuje le poštne okoliše in naslove pošt. Za prvi hip je to bil čisto dober pripomoček, a za današnje razmere to ne zadošča več. Pomanjkanje dobrega imenika krajev, z pravilno označbo krajevnih imen, je nad vse očitno. Ta nedostatek da tacega imenika ni in ga

Po očetovi smrti bi po pravici on nastopil gospodarstvo, in — potem bi moral Peter celo mlademu bratovemu sinu po volji in milosti živeti.

Ta misel je Petra bodla teko, da mu je prešel zadnji ostanek dobre vesli in človeške pravice. Ko bi brat ne imel sina, bi prišlo premoženje mlajšemu Petru v last. Upal je sicer brezvestni stric, da bode mali deček umrl tako ali tako. Jurček pa je prihajal od dne do dne razumnejši, zdrav ko riba, vsakemu človeku veselje samemu stricu srd in jeza. Ne bi bilo težko Petru dečka spraviti s sveta; tudi greha se morda ne bi tako strašil, zakaj Boga in zapovedi njegove mu je bila že davno zloba v najskrivnejši kotic v srcu porinila. Ali ni se upal tega storiti zavoljo sveta, dobro vedoč, da po takem dejanju bi se mu bilo bati brata in vse poštene sosesčine, ki ne bi trpela morivca med seboj. Skrivat bi ga tudi ne bi mogel, da bi živa duša ne bila ničesar zvedela, zakaj menih oče Bernard je bil skoro ven in ven pri dečku. Tudi družina in sosedni plemenitaši so malega Kozjaka ljubili, in pričakovati je bilo, da bi se vzdignili zoper tega, ki bi dediču Kozjaškemu le žugnil s hudim namenom.

Bilo je poletnega dneva. Peter Kozjak je odjezdil z dvema hlapcema v kloster. Solne je že zahajalo in mesec je pokazoval sredi neba blede

rožičke, kakor bi nestrpljiv hotel počasno solnce priganjati, naj se skrije, da bode on mogel zopet svojo lepoto razkazovati širokemu svetu. Petra še ni bilo domov.

Kako uro daleč od grada Kozjaka, pri malem potoku, na zeleni trati, kjer sta dve stari vrbi žalostni pripogibali svoja ramena k tlom, je sedela družčina v lice zagorelih in zarastlih mož okrog ognja. Črni lasje, rjava koža in v raztrgano obleko zagaljena telesa, vse to nam kaže, da so cigani. Bilo jih je kacih enaj, vsi so imeli dolga nože za pasom. Ravno toliko konj majhnih, grivastih mešic s privezanim sedlom in raztrganimi culamj na hrbtu se je paslo okrog. Žensk in otrok nimajo s seboj, in to je znamenje, da to ni navadna tolpa ciganov, kakor se privlečejo radi poleti in pozimi, temveč da nameravajo kaj posebnega.

Poveljnik tej družčini, grozni in strahoviti vsacemu posameznemu človeku, je bil velik, suh cigan svetlih oči, ki smo se že prej nekoliko seznanili z njim, in ki so ga cigani Samola imenovali.

»Ali si pa prav videl«, vpraša starikavi dolgi glavar, »ali dobro veš, da je šel gospodar Kozjak danes v kloster in da ga ni še nazaj? — Ne bode ti dobro, ako si me prekanil, to ti pravim; če zastonj prežimo tu nocej, za tilnik tebi potipljem.

Saj veste, da nas začno iskati, ako tukaj kaj dalje oprezujemo, in kakor smo mi konopno zavratnico splekli splekli za viteza Kozjaka, tako utegnejo vitezi izmed nas ene za želod obesiti med hraste«.

»Ne«, odgovori mlad, razmršen cigan poglavarju Samolu, »jaz sem dobro videl, nož sem skril v nedrije in prosil v kloster daru. Pater, ki mi je dajal jedil — trap, imel me je res za romarja z Laškega — mi je pravil, da mnogo vitezov v klostru, in dobro se čul ime Kozjak. Ako bode nocej hodil domov in ne bode šel nikoder drugod, mora priti mimo«.

»Ne more drugod, to je edina pot«.

»Ako pa ne pride nocej, Samol, jaz ti ne morem za to, konopna vrv počakaj do jutri. Rosa ji ne bode škodovala, trdno je spletena«.

Rekši odveže cigan vrvico od pasu ter jo v dve gubi gubi zadrigne okrog vrbove veje, ki je molela ciganom ravno nad glavami. »Trdna je, dva viteza drži«, reče naposled divjinec.

»Ako prideta dva Kozjaka tod, obesimo oba«, pristavi dolgin Samol.

»Povej nám, Samol, kaj in zakaj čakamo tega človeka, ka si ga imenoval že večkrat?« vpraša star, škiljast mož izmed poštene družčine.

(Dalje prih.)

nimamo — čutijo pač najbolj vsa javna oblastva in inštitucije — a gotovo tudi posamezniki, pred vsem trgovci, obrtniki in konečno tudi kmet seljah.

Krajevna imena pa morajo biti pravilna, kakor jih narod izgovarja in kako jih je nekdanj izgovarjal. Vse madžarske in pa nemške spake-drinke morajo izginiti. Le pogledimo si, kaka zmešarja nastane, ako ne pišemo krajevnih imen dobro. Vas Satahovec ima kar tri imena. Neke javne oblasti pišejo Setovci, drugi Svetovec, zopet drugi Satahovec, a narod trdi, da je pravilno »Svetahovec!« Ravno tako glede drugih krajevnih imen; eden pravi Kamovci — drugi Hras-tovci! eden veli: Predanovec — drugi Bradanovec, Odranci — Odrijanci, pa zopet Adrijanci. Adrijanci v Sobotskem okolišu! Odranci pa so v Lendavskem okolišu! Posebno težko razločuješ pa vas Koprivnik. Vse povprek so naši semkaj došli novi možje od finančne straže in gotovo tudi od orožništva te dve vasi, to sta namreč Krplivnik in Kruplivnik — prekrstli na »Koprivnik!« To je pa vendar popolnoma napačno! Vsako krajevno ime naj se piše in se more pisati tako, kakor ga izgovarja narod in ga je izgovarjal vedno. Tako imamo v Sobotskem okolišu vas Kruplivnik, a ne Koprivnik (pošta Šalovci), a v monošterskem okolišu vas Krplivnik pri Hodošu!

Vsak si pač lahko sam raztolmači, kakšno kolobocijo napravi slaba pisava krajevnih imen, posebno na pošti in pri javnih uradih. Pa si jih nekoliko oglejmo še naprej. Kalch v monošterskem okraju nosi lepo slovensko ime: Strgarjevo! Toraj, zakaj Kalch, zakaj ne naše: Strgarjevo! Puconci, eni pravijo: Püconci, drugi Puconci, tretji Pucinci, štrti Püčinci. Za en kraj, kar štiri imena, kaj je potem prav in pravilno? Potem zopet: Šalamenci, Salomonci, Šolomonci. — Vuča-Gumila, Vuča-Gumila, Voljčja-Gomila. Kaj je prav, kaj dobro? In še tako naprej!

To nam gospoda uredite! Za ureditev teh krajevnih imen ni pa cele te zadeve bi se bilo zelo lahko proti primerni odškodnini zainteresiralo naše učiteljstvo v letošnjih počitnicah. Isti bi sporazumno z občinami, šolskimi vodstvi in župnimi uradi ugotovili točno označbo krajevnih imen in te tako ugotovljene točne označbe naj bi se strogo držale ne samo najrazličnejše javne inštitucije temveč tudi narod sam. Osobito morajo izginiti vse sledi madžarskega in nemškega vsiljevanja. V lendavskem okraju so tri vasi, ki nosijo lepo slovensko ime: Selišče gornje, Selišče spodnje, pa Gaberje: Oholi madžarski potvarjalec seveda si je zmisli madžarska imena za te gotovo nekdanj popolnoma slovenske vasi: Gyertyános, Alšólakoš, Felšólakoš, ali tako nekaho. Proč s tem!

Ker se bo letos vršilo, kakor se sliši in čuje ljudsko štetje, opozarjamo kompetentno javno oblast na to, da se takrat ugotovi natančna označba krajevnih imen in se potem ista tako uradno ugotovljena edino in izključno rabijo. Če se pa to v prid in korist prizadetih na primeren način uredi že preje, bomo kompetentnim krogom prav hvala ležni.

Obsodba beltinskega gerenta Škafar Jožefa.

Sodni den za beltinskoga gerenta (rihtara), Jožefa Škafarja je napočil. Gizdavega in oblašnega šujstra, ki je že mislo, ka smej delati, kak se njemu vidi, je doletela pravična kazen. Splošna nezadovoljnost beltinskih občanarjev se je javila

s tem, da je v vlogi na civilnega komisarja koncem leta 1919 zahtevala odstranitve tega gerenta, očitajoč mu nepravilno, krivično in sleparsko postopanje z aprovi-začnimi predmeti, osobito s soljov, siljom, sladkorjem in tobakom; očitali so mu tudi, da se je neupravičeno in brezplačno okoristil z občinskim stanovanjem, kakor tudi, da je brez dovoljenja občinskih poglavarjev odnesel iz posojilnice (z kase) 3000 K občinski penez. Glede očitkov radi sladkorja, sladkorja, tobaka, stanovanja in občinskoga denarja (penez) si Škafar sploh ni vüpo tožiti; čutil se je razžaljenega le radi predbacivanj nepravilnega in sebičnega ravnanja s soljov in siljom; glede teh dveh očitkov je vložil proti štirim občanarjem, ki so sopodpisali vlogo na civilnega komisarja, tožbo radi žaljenja časti. Sodišče je natančno preiskalo vse zadeve, ne samo radi soli in silja, temveč tudi vse druge, dognalo je da so vsi očitki popolnoma upravičeni in je radi tega tožence popolnoma oprostilo obtožbe in obsodilo Škafarja v povračilo vseh stroškov. Tekom sodnega postopanja so se dognale naravnost gorostasne stvari, kar si je ta človek dovoljeval kot gerent občine Beltinci in kako je izkoriščal svoje od vlade mu zapu-pano mesto, to je naravnost neverjetno. Proti sodbi sodnije v Murski Soboti je vložil apelacijo v Maribor, a danes je prišlo od birovijske v Mariboru obvestilo, da je Škafar apelacijo — umaknil. Zbal je sodbe v Mariboru, zato se je umaknil. Zahtevamo z vso odločnostjo od naše vlade, da nemudoma imenuje za Beltince drugoga gerenta, ker tak človek ne sme ostati niti en den več na čelu naše občine, da nas ne bode ešče nadalje sram pred svetom, da imamo takega občinskega načelnika. Škafar je tudi velik ravnitel klerikalne Kmečke Zveze.

NOVICE.

Ali je istina? Zima prihaja, ž njov mraz, ali v Murski Soboti nega drv. Nima drv nej uradništvo nej siromaki. Lani je skrbela za drva agrarna reforma, letos pa — nišče. Agrarna reforma je začela spati, delij zemljo, s tém so pa ljudje tudi nej zadovoljeni, ka se njim delo ne izgaja v rédi. Za drva se pa sploh ne briga. Kak se je neki uradnik javil pri merodajni gospodi za drva, so njemu verno obečali, da drva že pridejo. Sedaj pa že dobil odgovor, da je prišlo direktno navčilo iz Ljubljane, da se uradništvi ne smej dati drv, ker si jih naj uradništvo preskrbi pri trgovcih, saj dosta zaslužijo. Vprašamo g. Lukana v Ljubljani, je-li to istina? Če je istina, kako utemeljuje svoj čuden ferman? K temu pripominjamo, da v Murski Soboti sploh ni trgovcev z drvami.

Most prek Mure. 20. oktobra se začne delati most prek Mure pri Dekležovji. Potrebno de dosta delavcov. Vsakši, šteri bi rad ščoo tam delati in dosta zalžiti, naj se glási pri gradbenem uradi v Murski Soboti. Posebno polirji naj to včinijo in vküp zaberéjo delavce. Glási se naj vsakši včasih.

Telefon in pošta. Naši gorički kráji so dnes brez vsákše dobre poštné zvéze, od telefona pa je nej govor. Dostakrát njim trebej enoga ali drugoga silno pozvati iz Sobote, pa se ga nemre.

Trebej včasi postaviti telefon ob železnici Sobota—Hodoš, šteri nede dosta penez košto. Poštné centrále pa trebej postaviti v Šalovci in v Mačkoveci.

Čitalnica v Murski Soboti, štero ravniva zdaj novi tanáč, na čeli g. birovd. Irgolič, je napravila šolo za slovenski in srbohrvaški jezik. Včenjé de tri mesece trpelo. Dosta lüdi se notri spisalo. Što šče keój priti, naj se glási v čitalnici pri Dobrai-ji.

Pomankanje cukra v Prekmurju. Že od zime je manjkalo dobroga cukra v Prekmurju. Nedavno je hotela »Zadruga« v Lendavi izpelati iz Lendave v Čakovec nikšomi Löbli eden vagon cukra, šteroga ga je mela duže časa v svojem štacuni brez, da bi što kaj znao. Ali hvala Bogi būdne oči žandarov so opazili, ka šče vagon cukra ven oditi iz Prekmurja, pa so ga nazaj zadržali v zadnjem momentu. Mi smo hvaležni gospod civilnemu komisarju njegovom namestniku v Lendavi, ka sta se čvrsto držala, pa sta ne püstila cukra iz Prekmurja ven vozit. Ve je ne zato se prišo, ka bi se odo na veliko kakšemi Löbli, nego zato, ka srmak prekmürec ednok itak že lahko pride do poštenoga cukra. Samo prosimo gospoda civilnoga komisara, naj se skrbi ka tistoga cukra tudi o Sobočki krej nikaj pride, pa ka nede tak drági. Lendavčarje so srečni, oni zdaj majo lepi kockasti cukr, šteri bi se skoro ven sklizno, če oblasti ne bi pazile. Za volo toga moremo poštevati oblasti, štere se za nas skrbijo.

— **Cigánji.** Gospode vučitele prosimo, ka naj skrb májo, ka do cigánji rédno hodili v šolo. Cigánji tudi morejo dobri državljani biti. Šolska oblást naj misli na to, ka bi samo za cigánje napravili edno ali dve šoli.

Licitácija mesá. Na den 15. okt. t. l. obržavati či se kod vojaške komande vendati pismena licitácija za dobavu govensko meso za vremen od 1. novembra do konca decembra 1920. za vojnike 43. ptešadijskog puka. Dnevna potrebština iznaša poprečno 400. kg. Meso ima biti dobre kakovče, bezprigovorno a prema sastavljenim uslovima, koji se mogu u kancelariji ove komande za vreme redovnih časova svaki dan uviditi. Pozivajo se interesenti na podnešenje pismenog oferta do najkašnje 15. oktobra 1920. leta 10 časova pre podne.

Pošta. Dopis o šikanah na pošti v Murski Soboti prinesemo v prihodnji številki.

Poboj. Dne 3. okt. so praznovali v Stanetincih pri Ljutomeru v družini Križmanič gospodarjev ime-dan. Tam je tudi došla večja družba. Kmalu na to so se nekaj skregali ter odšli iz sobe ven na prosto. Takoj na to je začel loviti znožem v roki pos. Franc Stuhec Križmaniča katerega pa ni dohitel, temveč je v zmoti zadjal 59 letnemu Francu Sumaku smrtno nevarno rano v trebuh z nožen. Srmaka so takoj drugi dan pripeljali v tukajšnjo bolnico, kjer je 6. t. m. umrl.

Sekolácija. Na znánje dámo všem tistim, ki so nás že večkrát od sekolácije to pitali, ka bode s tov sekolácijov, štero na Madžarsko plačújejo. Tisto je sploj za nikoj. Škoda na tisti penezaj, štere tak naleci tá lüčajo na Madžarsko. Záto či bi se nesreča zgodila, dnes dén Madžarska zavarovalnica, da med nami nikše trgovske pogodbe nega, či z dobre vole šče, pláča, či pa nešče, jo nemre z tértati, tožiti jo tudi nemre. Madžarski penezi v našoj držávi trno malo valájo. Záto pa, či bi glih kaj pláčano dobite, tisto je vse malo. Vi eti plačújete z našimi dobrimi penezi teliko, kak ste pod vogrami plačúvali, te, da so naši penezi dvakrát telko vredni. Tistim, šterim plačújete, od vaši penez polojno njim ostáne. Najbogše je, či pri domáčo zavarovalnici dáte seko-lerati.

Prekmurci, kotrige Prekmurske kmetijske stranke! Poglednite včasi, či ste vpisani v volilni imenik (szavazók névsora). Nači Vam je nej dovoljeno votum dávat.

SALAY ABEL FOTOGRAF GLAVNI TRG v hišig. Reich-a **slike za izkaznice v 10-tih minutah!**

Agrarna reforma. Iz Vančevsi nam pišejo: Letos se je dávala grofovsko zemlja v našoj vési v árendo, ali dobili smo jo tak malo, ka smo nej mogli vsakšemi, šteromi trebej zemlja, dati tako kak so jo dobili v drugih vesnicaj. Na priliko jestejo prinas familije, štere májo po 8 kotrig, pa 2 in pol plüga zemljé, ništerni pa nonč telko nej. Ali z árende so dobili žmetno do dvá máliva plüga grofovsko zemljé. V drugih vesnicaj, tako v Kúpsincih, so pa dobile familije, štere májo 3—4 kotrig, štiri plüge zemljé, ešče 4 plüge grofovsko zemljé. Opitali smo gospoda Dvorskega, gospoda delegáta agrárne reforme, civilni komisarijât, ka bi našoj vesnici dáli več zemljé, ali z našov prošnjov so nikaj ne včiniili. Koga naj nadale opitamo? Mámo občinske agrárne odbore, šteri se brigajo za vesnice, da pa bi potrebno bilo okrožne agrarne odbore, šteri májo skrb za več vesnic, ka bi se nej nikomi delala krivica. Zavüpamo v gospoda civilnoga komisára, ka v toj priliki tüdi réd naprávi.

„Novinam“ odgovor. Prekmurci vsakoga spoštüvamo, šteri nam dobro dela in má skrb za nás, pa to je kr. notároš, živinozdravnik, kmet ali plevános. Mi známo in vidimo, ka kr. notároš in živinozdravnik sta za nás več dobroga včiniila, kak pa vsi gospodje, šteri ravnote »Novine«, in želejmo, ka naj li nadale máta skrb za nás.

Vprašanje na deželno vlado v Ljubljani. Ali ste zato dali »Novinam« 30000 K podpore, da pišejo v svoji zadnji številki: »... da nismo Jugoslovani čez Muro nič dobrega prinesli«. Ali jih podpirate, da bo imel posla državni pravdnik?

„Slovenec“ i „Straža“ pa naše oblasti. »Slovenec« i »Straža« napadata naše upravne oblasti zasebno pa civilni komisarijat v Lendavi pa ovomi v oči mečete, ka protipostavno postopa i krši naredbe, ár je v dveh skučajih morao soditi pred tremi tedni po naredbi deželne vlade No. 51. Ur. 1. 10. iz leta 1920, štera predpiše, ka vsaki trgovec more meti odpreme izkaznice, če vozi živino za klanje. V dotičnih dveh slučajih ni sta mela ona dva medjimurca odpreme izkaznice, pa sta zavolo toga po civilnom komisarijatu v Lendavi obsojena bila. Civilni komisarijat v Lendavi je torej ne kršio naredbe, nego se strogo ravno po njej. »Slovenec« pa »Straža« dobro znate ka je deželna vlada držala gor gornjo naredbo tam pa že več mesecov njih dva somišljeniki držijo ciügle v rokah. Zakaj pa niso oni odstranili te naredbe! »Slovenec« pa »Straža« dobro znata, ka se častniki pri državnih oblastih morejo strogo držati naredb pa je zato grdo od njih dva, da ščukata po siromákih malih čestnikih, šteri postopajo brez ozira na levo pa na desno vsigdar po postavah, štere so njim od deželne vlade naprej pisane. Vsaka kritika more biti poštena, ali izgleda, da »Slovenec« i »Straža« toga načela ne poznata.

Borza. Zagreb 27. sept. Dolarji 113.75, avstrijske krone 38.50. 28. sept. Dolarji 113.—, avstrijske krone 38.25. 30. sept. Dolarji 116.—, avstrijske krone 38.32. 1. oktobra Dolarji 116.—, avstrijske krone 37.90. 4. oktobra Dolarji 118.37, avstrijske krone 37.06. 5. oktobra Dolarji 118.50, avstrijske krone 37.50. 6. oktobra Dolarji 120.75, avstrijske krone 35.75.

POLITIČEN PREGLED.

JUGOSLÁVIJA. Danes, 10. t. m. dávajo Korošci votum, ka ščejo bivati v Jugosláviji, štera je njuva práva domovina. Na Koroškem jeste takimenüvani »Vojvodski prestol«, stol, narejen iz kamena. Na tem kamenu je sedo pred več sto leti vojvoda, šteri je bio od Slovenski kmetov izbrán, ka njim vláda. Slovenski kmet je bio tisti, šteri je imenüvao svojimi slovenskomi rodi knéze, poglaváre. Mogočni gospodje, kak so bili inda Habsburgovci, so mogli slovenskoga kmeta upitati, tak a či njé smej vládati. Slobodno so njim slovenski kmetovje to dovolili. A Habsburgovci so nej bilij pošteni: začnoli so pregánjati slovenske kmete in Slovence sploh, nej so njim dovolili šol in nikši pravic. Slovske kmete so pregánjali, ka so mogli bežati iz svojih grúntov, na njé se je usedo Nemec. Tak so Nemci Koroško v cajti ponemčili. Svetovna vojska je to uničila in pariška konferencija je sklenila, ka morejo Korošci votum dávati, ka ščejo bivati v Jugosláviji. Známo, ka bodo korošci za Jugoslávijo, zato jih kak svoje slobodne brate v Jugosláviji trnok lepo pozdrávimo! — 28. novembra do válastáši poslancov (követov). Votum do dávati Jugoslováni po celem orsági na 6000 mestih, v Prekmurji na kakši 60. — V krátkem cajti de se začnoli pogájanje z Itálijo poleg Primorske. Jeste viüpanje, ka do pogájanja ednok skončana in pridejo naši primorski bratje v Jugoslávijo, kak si želejo.

ITÁLIJA. Glási se, ka so delavci in fabrikantje zložili in poglihali. Delavci do meli juš kontrolirati delo v fabrikaj, ali dosta so nej doségnoli.

POLJSKA. Poljska vojska vojska proti ruskim komunistam napredüje. Boljševiki idejo nazáj. Poljáki in Rusi so vküper stopili, ka sklenejo mér.

MADŽARSKA. Rumunski minister Take Jonescu je bivo nekaj dni v Rimi. Pri toj priliki je gučo o tom, štere interese (érdekek) má mála antanta (zvéza med Jugoslávijo, Grško, Rumunijo, Čehoslovaško in Poljsko). Svoj guč je držo madžarskim diplomátom v Rimi. »Naloga mále antante jeste — je gučo — glédati, ka Madžarska nede šla prek svojih granic«.

AVSTRÍJA. Avstrija má dugá 42 milijárdov. Jeste na beraški palici in nema nikakših vrednosti. Tak je gučo avstrijski zastopnik dr. Renner v Brüseli na Nizozemskem pred pár dnévami.

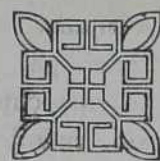
Listnica uredništva.

g. V. K., učitelj. Vaš dopis smo poslali v Ljubljano.

Večjim. Prosimo naše poštvane dopisnike, či za naš list kaj pišejo, naj s tintov pišejo in samo na enom kráji papira.

BRATA v M. SOBOTI
BRUMEN (blizu kat. cirkve)

trgovina z mešanim blagom.

PRIPOROČATA SVOJO
VELIKO ZALOGO MA-
NUFAKTURNE IN DRU-
GE RAZLIČNE ROBE.

≈ Trgovci dobijo popust! ≈

Štampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

RAZGLAŠÜJTE v »PREKM. GLASNIKI«!

KUPUJEM

pšenico, žito, oves, ječmen, proso, hajdino ter méd in vosek, belice in sploh vse deželne pridelke po najvišjoj dnevni ceni vsaki dén. Na lagri mam vse felé špecerijsko blágo: melo, sol, cukér, kávo, žájfo itd. ter železnino, cveke, sekire, lopate, rasoja i. t. d.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blagom

= v MURSKI SOBOTI =

(prek od židovske cerkve).

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska Sobota.

Centrala v Mariboru.

Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po $3\frac{1}{2}\%$. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodneje. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.